

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-06- Nr. (14.3-03)-6K-

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-486“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija:

1) atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2022 m. balandžio 25 d. rezoliucija Nr. S-1179 įformintą pavedimą Finansų ministerijai kartu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija parengti ir Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka pateikti Vyriausybei suderintą Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-486 (toliau – Projektas Nr. XIVP-486) projektą;

2) įgyvendindama Šešėlinės ekonomikos mažinimo koordinavimo komisijos (toliau – Komisija) pasitarimo 2023 m. gegužės 24 d. protokole Nr. NV-1217 (toliau – Protokolas Nr. NV-1217) išdėstytą sprendimą pasiūlyti Finansų ministerijai atkreipti dėmesį į Komisijos pasitarimo metu valstybės institucijų pateiktą informaciją ir argumentus dėl privataus sektoriaus iniciatyvų ir galimybių veiksmingiau prisidėti prie neteisėtos akcizais apmokestinamų prekių apyvartos mažinimo,

teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-486“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadą dėl Projekto Nr. XIVP-486, kuriame siūloma nedrausti juridiniams asmenims ir užsienio juridinių asmenų filialams, kurie gamina tabako gaminius ir (ar) su jais susijusius gaminius arba kurių pagrindinė veikla yra prekyba tabako gaminiais ir (ar) su jais susijusiais gaminiais, teikti paramą valstybės institucijoms ar įstaigoms kovai su tabako ir (ar) su jais susijusių gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba.

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Projektui Nr. XIVP-486, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į pateikiamas pastabas ir pasiūlymus.

Pažymėtina, kad pirminis Nutarimo projektas, kuriame buvo siūloma nepritarti Projektui Nr. XIVP-486, išvadoms gauti buvo pateiktas Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) ir visuomenei, paskelbiant Nutarimo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Sveikatos apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija ir Vidaus reikalų ministerija dėl Nutarimo projekto pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Visuomenė išvadų dėl Nutarimo projekto nepateikė. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas pateikė poziciją, kad savo esme abejoja dėl Projekte Nr. XIVP-486 siūlomo teisinio reglamentavimo. Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir Lietuvos verslo konfederacija siūlė Projektui Nr. XIVP-486 pritarti. Taip pat Muitinės departamentas pateikė poziciją, kad iš esmės pritaria Projektui Nr. XIVP-486, nes būtų sudaryta galimybė valstybės institucijas aprūpinti tikrinimo įranga ir priemonėmis ne iš valstybės biudžeto lėšų ir tai turėtų teigiamą įtaką kontrabandos užkardymui.

Įvertinus tai, kad suinteresuotų subjektų pozicijos dėl Projekte Nr. XIVP-486 siūlomo nustatyti teisinio reglamentavimo išsiskyrė, Projektas Nr. XIVP-486 buvo papildomai apsvarstytas Komisijos 2023 m. gegužės 15 d. pasitarime. Komisijos pasitarime pasiūlyta iš esmės pritarti Projektui Nr. XIVP-486. Protokole Nr. NV-1217 pasiūlyta Finansų ministerijai atkreipti dėmesį į Komisijos pasitarimo metu valstybės institucijų pateiktą informaciją ir argumentus dėl privataus sektoriaus iniciatyvų ir galimybių veiksmingiau prisidėti prie neteisėtos akcizais apmokestinamų prekių apyvartos mažinimo, taip pat Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad:

1. Pastaruoju metu cigarečių kontrabandos mastas ir sudėtis nekinta, tačiau didėja jos intensyvumas, cigarečių slėpimo būdų įvairovė, ieškoma ir atrandama naujų rūkalų gabenimo maršrutų, gausėja sulaikymų geležinkelio transporte.

2. Lietuvoje jau žinoma praktika, kai tabako gamintojai bendradarbiavo su teisėsaugos institucijomis padedant įsigyti įrangą, kurios reikia nelegaliai cigarečių kontrabandai užkardyti, o šių institucijų vadovai (atstovai) nenurodė rizikų dėl šio bendradarbiavimo neskaidrumo.

3. Projektu Nr. XIVP-486 siūlomas naujas reguliavimas dėl verslo galimybių remti valstybės institucijas ir įstaigas kovojant su tabako ir su jais susijusių gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. 1366 „Dėl Susitarimų dėl bendradarbiavimo užkardant neteisėtą tabako gaminių apyvartą įgyvendinimo nuostatų patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. spalio 4 d. nutarimo Nr. 1575 „Dėl Pareigūnų ir valstybės tarnautojų, tiesiogiai dalyvavusių išaiškinant (ištiriant) nusikaltimus ir kitus teisės pažeidimus,

kuriais padaryta (galėjo būti padaryta) turtinė žala valstybei, skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Vyriausybės 2019 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 332 redakcija) nuostatas.

4. Sociologinių tyrimų rezultatai rodo, kad didelė dalis kontrabandinių rūkalų nėra sulaikoma, o tai reiškia, kad jie realizuojami ne valstybės nustatytoje ir kontroliuojamoje prekybos vietoje, galimai nėra saugūs vartoti, todėl svarbios visos priemonės, kuriomis būtų mažinamas ne tik bendras tabako gaminių vartojimas, bet ir kontrabandos būdu patenkančių į Lietuvos Respublikos teritoriją tabako gaminių prieinamumas ir nesaugus jų vartojimas.

5. Atsižvelgiant į nemažėjančius kontrabandinių rūkalų srautus, mastą bei žalą valstybės biudžetui (pagal tuščių pakelių tyrimo rezultatus, nelegalios cigarečių kontrabandos Lietuvoje vertė juodojoje rinkoje galėtų siekti apie 100 mln. eurų), valstybės pastangų kovoti su tabako ir (ar) su jais susijusių gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba veiksmingumą, siūlomas naujasis teisinis reguliavimas vertintinas ne tik pagal valstybės sveikatos politikos kryptis, bet ir siekį kuo labiau apsaugoti valstybės finansinius, ekonominius, mokestinius santykius, valstybės reputaciją ir galimybes šią problemą spręsti tik valstybės pastangomis, vertinant informacines bei reklamos rizikas, galimas dėl tabako pramonės interesus.

6. Vadovaujantis Vyriausybės programos nuostatomis, skatintina verslo socialinė atsakomybė bei iniciatyvos kartu su valstybe atsakingai ir tikslingai kurti bendradarbiavimo modelius, siekiant tvariai ir veiksmingai spręsti aktualias problemas.

Atsižvelgiant į Komisijos priimtus sprendimus, buvo parengtas naujas Nutarimo projektas, kuriame siūloma iš esmės pritarti Projektui Nr. XIVP-486, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į pateikiamas pastabas ir pasiūlymus. Nutarimo projektas buvo pakartotinai pateiktas išvadoms gauti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Teisingumo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui, Muitinės departamentui ir Lietuvos verslo konfederacijai. Muitinės departamentas pastabų neturėjo. Į Teisingumo ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktas pastabas atsižvelgta. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas Nutarimo projektui nepritarė bei pasiūlė kreiptis į Tabako kontrolės pagrindų konvencijos sekretoriatą su prašymu pateikti Projekto Nr. XIVP-486 vertinimą dėl jo atitikties Tabako kontrolės pagrindų konvencijai. Atsižvelgiant į šį siūlymą, Nutarimo projektas atitinkamai papildytas atitinkamomis nuostatomis dėl kreipimosi į Tabako kontrolės pagrindų konvencijos sekretoriatą. Kitos institucijos per nustatytą terminą pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto nepateikė.

Nutarimo projektas neperkelia Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projekte neapibrėžiama sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

Nutarimo projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Dėl Nutarimo projekto buvo konsultuojamasi su visuomene, paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ir pasiūlymų negauta.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 8 (5) 239 0151, el. p. jurate.laurikenaite@finmin.lt) Mokesčių ir maitų administravimo skyriaus (vedėja Ramunė Fabijonavičiutė, tel. 8 (5) 219 9314, el. p. ramune.fabijonaviciute@finmin.lt) patarėjas Redas Zelba, tel. 8 (5) 239 0276, el. p. redas.zelba@finmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 2 lapai.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė

Redas Zelba, tel. (8 5) 239 0276, el. p. redas.zelba@finmin.lt